

Izveštaj sa okruglog stola

BRISELSKI SPORAZUM – DOGOVOR O PRAVOSUĐU

Okrugli sto na temu: „Briselski sporazum – dogovor o pravosuđu“ održan je 18. 02. 2015. godine u prostorijama EU Info Centra – North City centar. Na okruglom stolu su učestvovali studenti Pravnog fakulteta, lica iz nevladinog sektora, kao i građani Severne Mitrovice. Debatu je predvodio Marko Rakić u saradnji sa stručnim konsultantom na projektu, Dejanom A. Vasićem.

Teme koje su pokrenute na okruglom stolu su:

- U kojoj meri su građani upoznati sa sporazumom koji je postignut u Briselu?
- Kakva su očekivanja o sprovođenju sporazuma?
- U kojoj meri građani misle da su njihovi interesi zaštićeni poslednjim dogovorom?
- Za koji vremenski period se očekuje primena sporazuma?
- Koliko su građani upućeni o nadležnosti Osnovnog suda i koje opštine obuhvata?
- Očekivanja građana u vezi sa vladavinom prava (da li će dostići novi nivo, očekuju li poboljšanje, prevashodno na lokalnom nivou)?
- Saznanja građana o etničkom sastavu novog pravosuđa?
- Nivo poverenja građana u slučajevima gde bi sudija ili tužilac bili pripadnici druge etničke zajednice?
- Problem nedostatka organa pravosuđa koji potiču iz srpske zajednice, postoji li rešenje za to?

Upitani u kojoj meri su građani upoznati sa sporazumom koji je postignut u Briselu, stav učesnika je da su zbunjeni dogovorom. Ništa im konkretno nije predočeno, ne znaju sadržinu potpisanog sporazuma. Niko nije izneo javni dokument na uvid sa svim tačkama sporazuma. Znaju samo da je dogovor postignut i potpisan. Učesnici, iako nemaju uvid u sadržinu sporazuma, ipak smatraju da je u sporazumu ostavljen *prazan prostor*, gde svako može na svoj način da tumači dokument, kao što je bio slučaj i sa prethodnim dogovorima.

Kada su u pitanju **očekivanja građana o sprovođenju sporazuma**, učesnici imaju podeljeno mišljenje. Dobar deo misli da će implementacija sporazuma krenuti u što kraćem roku, jer će se vršiti pritisak od strane Evropske unije da se brže dela u tom pravcu kako bi se otvorilo poglavlje 35 Sporazuma o

stabilizaciji i pridruživanju, dok drugi misle da do potpune implementacije može doći čak i za godinu dana. Smatraju da je mnogo stvari ostalo nedovršeno i nerešeno i dok se te pojedinosti ne regulišu, jednostavno nije moguće krenuti sa primenom sporazuma. Ima dosta slučajeva koje

ujedno vode i srpski i kosovski sud, paralelno rade na tome, a svako od njih ponaosob donosi odluku, u većini slučajeva različito. Nisu sigurni da li je formirana komisija, koja će sve te odluke usvajati. Sve to dodatno kod građana unosi *veliku pravnu nesigurnost*, posebno kada su u pitanju imovinski, ostavinski slučajevi itd.

Uzevši u obzir **nadležnost Osnovnog suda i opštine koje obuhvata**, kao i situaciju u kojoj je operisao sud do 2008. godine, učesnici smatraju da će sadašnjim sporazumom srpska strana donekle biti na dobitku, s tim što je po njihovom mišljenju nelogično da se sud nalazi u Južnom delu Mitrovice.

Trenutnim radom suda građani nisu zadovoljni, posebno kada je u pitanju primena zvaničnih jezika u radu suda; smatraju da nema dovoljan broj prevodioca, čak i oni koji trenutno rade na toj poziciji, nisu kvalifikovani za taj posao jer ne govore tačno srpski jezik. Veliki broj dokumenata nije dostupan za širu javnost srpske nacionalnosti. Postoji izvestan broj prevedenih dokumenata, ali na neadekvatan i nerazumljiv način, tako da su građani prinuđeni da proizvoljno i na sopstvenu odgovornost tumače dokumente.

Kada su u pitanju **saznanja građana o etničkom sastavu novog pravosuđa**, učesnici imaju informaciju da će predsednik suda biti srpske zajednice, a glavni tužilac albanske zajednice, takođe u medijima su mogli pročitati informaciju da će biti devet tužilaca iz srpske zajednice i devet tužilaca iz albanske zajednice. Po njihovom saznanju, sudske jedinice će biti raspoređene po regionalnoj podeli: Mitrovica, Leposavić, Zubin Potok, Vučitrn i Srbica. Građane ohrabruje činjenica što će predsednik suda biti iz srpske zajednice, samim tim, građani će imati veću dozu poverenja u pravosuđe.

Kada je u pitanju **nivo poverenja građana u slučajevima gde bi sudija ili tužilac bili pripadnici druge etničke zajednice**, postoje mišljenja da građani ne mogu imati poverenje u sudije i tužioce koji su albanske pripadnosti. Ovakvo mišljenje proističe iz situacija gde su pojedini građani imali prilike da na svojoj koži iskuse diskriminaciju upućenu od strane albanskih sudija i tužilaca. Jedan od učesnika navodi: „U situacijama gde treba da se žalim na odluku suda, prinuđen sam da žalbu uputim Apelacionom ili Ustavnom sudu Kosova, a to znači

da krajnja istanca nije van te zemlje, što podrazumeva da ostajem u jednom te istom sistemu. Može ta odluka jednom donesena samo da se ponavlja, ostaje u istom sistemu, sistemu Kosova, tako da do kraja ostajemo nesigurni. Primer toga je kako su se vodili dosadašnji slučajevi. Ljudi su u pritvoru, prolaze im godine života. Sudije pritvor određuju bez obzira imaju li osnove za to ili nemaju. To i Stejt department (State Departement) potvrđuje. Sve to utiče na naš život. A mene posebno interesuje šta će se dešavati dok se sporazum ne primeni? Hoće li srpski sud i dalje delati? Srpski sud je kako tako radio, ali on je nama bio garant za vladavinu prava. Šta je sa svim tim slučajevima koje srpski sud vodi? Hoće li završiti do kraja predmete ili će ga jednostavno predati? Šta će ljudi radit, u međuvremenu, dok se ne završi implementacija sporazuma?"

Kada je u pitanju **problem nedostatka organa pravosuđa koji potiču iz srpske zajednice**, učesnici kažu da „su počeli da prave kuću od krova, nude radna mesta a ne priznaju diplome“. Smatraju da tvrdnja koju možemo čuti u medijima od visokih srpskih zvaničnika da nema dovoljno stručnih kadrova nije tačna, da srpska zajednica ima dovoljan broj kvalifikovanih pravnik, sudija, tužioca. Jedan od učesnika kaže: „U prilog tome govori i činjenica da je u srpskom pravosuđu uposleno toliki broj eminentnih lica, da bi od tog broja moglo da se napuni četiri suda. Trenutno u Osnovnom i Višem sudu u Mitrovici ima preko stotinu uposlenih lica, doduše, samo su na plati, ali s druge strane su stručni iz svih oblasti i materija koji bi taj sud sutra trebalo da sudi. Jednostavno se ne slažem da neko kaže da nemamo kapacitete. Može se reći da svih ovih godina nisu radili punim kapacitetom (što nije njihova greška), ali opet jesu nešto radili. Na kraju krajeva, to pokazuje koliko je odluka tih sudija uvaženo na Apelacionom i Osnovnom sudu Srbije “.

Zaključci/Sugestije: Debata je bila značajna, učesnici su imali prilike da dođu do novih informacija i razreše neke od svojih nedoumica, razmenivši međusobno mišljenja i iskustva. Sugestija za sledeći okrugli sto bi bila: da se svi postignuti sporazumi, dokumenta i istraživanja sprovedena na temu Briselskih pregovora i implementacije predstave učesnicima na strukturisan način.

